

BARANYAI

125 FT

Civil Korzó

REGIONÁLIS KÖZÖSSÉGI LAP

VI. ÉVFOLYAM - 3. SZÁM

2010. ÁPRILIS

CIVIL KÖZÖSSÉGEK HÁZA

H-7624 Pécs, Szent István tér 17.
 Telefon: +36 72/ 215 543, 511-815; Fax: +36 72/ 315 679
 E-mail: nevhaz@t-online.hu; Web: www.civilhaz-pecs.hu

A CIVIL KÖZÖSSÉGEK MÁJUSI PROGRAMJAI

KIÁLLÍTÁS

GEBAUER GALÉRA

- 2010. április 23-tól május 19-ig látható Stein Anna, festő- és szobrászművész kiállítása.
  - 2010. május 19-én, szerdán 17 órakor nyílik Grünwald Lászlóné poszthumusz festészeti kiállítása.
- A kiállítás megtekinthető 2010. június 2-ig.

HALÁSZ REZSŐ GALÉRIA

- 2010. május 19-ig látható Tóth Károly fotóművész, a Mecseki Fotóklub alapító tagja, a Magyar Fotóművészek Szövetségének Éltemű díjjal kitüntetett tagjának kiállítása.

A kiállítások megtekinthetők hétköznaponként 9-19-ig

PROGRAM

Május 3-án, hétfőn 17 órakor

Dávid Veronika gitárkoncertje

Május 4-én, kedden 16 órakor

Ibero Amerikai hét vendége a venezuelai nagykövetség kultúr-attasséja
 A PÉCSI MAGYAR-SPANYOL TÁRSASÁG rendezvénye

Május 5-én, szerdán 17 órakor

SANSZ Filmklub
 (További információ: Esélyek Háza 72/210-794)
 Memento – színes, magyarul beszélő, amerikai thriller 110' 2000

Május 6-án, csütörtökön 16 órakor

VÖRÖSKERESZT VILÁGNAP

Május 8-án, szombaton 10 órakor

Csigaház Program
 A PÉCSI PANNON FILHARMONIKUSOK rendezvénye

Május 11-én, kedden 18 órakor

Fazekas Imre: A baranyai lepkefajok, és kutatásuk
 A lepkékről legtöbbször csak általánosságokat tudunk.
 Itt az ideje, hogy több érdekességet is megtudjunk a környezetünkben előforduló fajokról.
 MAGYAR MADÁRTANI és TERMÉSZETVÉDELMI EGYESÜLET rendezvénye

Május 12-én, szerdán 9 órakor

TÁMOP 5.5.3-PR

Május 12-én, szerdán 18 órakor

Társ kapcsolatok a teljesség felé - a párkapcsolat harmonikus megélése és az abban felmerülő problémák hatékony és tudatos kezelése.
 Előadó: Török Edina asztrológus

Május 14-én, pénteken 17 órakor

A DYSLLEXIÁS GYERMEKEKÉRT
 BARANYÁBAN EGYESÜLET- Országos Konferencia

Május 15-én, szombaton 10 órakor

A Magyar kertek virágai Népdalverseny
 A NOÉ BÁRKÁJA EGYESÜLET szervezésében

Május 18-án, szerdán 9 órakor

TÁMOP Szervezetfejlesztés – Vezetői hatékonyság

Baranya megyei civil szervezetek komplex szervezetfejlesztése
 TÁMOP-5.5.3-08/02-2008-0026

Május 18-án, kedden 16.30-kor

Szakácsné Kozári Piroska festőművész, tanár irodalmi estje
 A NÉPI ÍRÓK BARÁTI TÁRSASÁGÁNAK rendezvénye

Május 19-én, csütörtökön 9 órakor

TÁMOP Szervezetfejlesztés – Vezetői hatékonyság

Baranya megyei civil szervezetek komplex szervezetfejlesztése
 TÁMOP-5.5.3-08/02-2008-0026

Május 19-én, szerdán 15 órakor

VERS- ÉS PRÓZAMONDÓ
 PEDAGÓGUSOK MŰHELYE

Május 19-én, szerdán 17 órakor

SANSZ Filmklub (További információ: Esélyek Háza 72/210-794)
 A rózsá neve- színes, magyarul beszélő olasz-francia-NSZK thriller 130' 1986

Május 22-én, szombaton 10 órakor

Dávid Veronika - DIPLOMAKONCERT

Május 22-én, szombaton

Test és lélek napja
 A HINDU MAGYAR KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY rendezvénye

Május 25-én, kedden 17 órakor

Municipium Sopianae – előadó: Gábor Olivér, régész
 A PÉCSI VÁROSVÉDŐ ÉS VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET rendezvénye

Május 26-án, szerdán 16 órakor

Kerekasztal-beszélgetés
 TETT-HELY IFJÚSÁGI EGYESÜLET szervezésében

Május 26-án, szerdán 17.30 órakor

A PÉCSI MAGYAR-FINN TÁRSASÁG rendezvénye
 A finn-magyar művészeti kapcsolatok – Tuuli Lähdesmäki, a jyvaskyläi egyetem kutatójának előadása

Május 27-én, csütörtökön 10 órakor

Norvég Civil Alap tájékoztató fórum
 a DEMNET Alapítvány szervezésében

Május 27-én, csütörtökön 15 órakor

Kézműves Foglalkozás Fogyatékkal Élőknek
 A NemArt Galéria szervezésében

Május 28-án, pénteken 9 órakor

TÁMOP Szervezetfejlesztés – Vezetői hatékonyság

Baranya megyei civil szervezetek komplex szervezetfejlesztése
 TÁMOP-5.5.3-08/02-2008-0026

ÁLLANDÓ PROGRAMOK

Minden hétfőn 15.00 órakor

A Pécsi Nyugdíjas Pedagógusok BARÁTSÁG KÓRUSÁNAK próbái
 Karnagy: Gálfiné Magyar Ibolya

Minden hétfőn 18 órakor

FÜSTI-MOLNÁR ÉVA SZÍNISTÚDIÓ fel-nötteknek
 Vezeti: Füstí-Molnár Éva, Jászai díjas művész

Minden hétfőn és csütörtökön 19 órakor

PÉCSI KAMARAKÓRUS próbái
 Karnagy: Tillai Aurél, Liszt-díjas karnagy

Minden kedden 18.00 órakor

MECSEKI FOTÓKLUB

Minden hónap első keddjén 15 órakor

ÖRÖKIFJÚ NYUGDÍJASOK Klubja

Kéthetente (páros) keddenként 16 órakor

BARANYA FOLT foltvarró kör foglalkozása

Minden szerdán 16 órakor

KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÓ MŰHELY foglalkozása
 Vezeti: Miklya Gábor, szobrászművész

Minden hónap harmadik szerdáján 15 órakor

VERS- ÉS PRÓZAMONDÓ
 PEDAGÓGUSOK KLUBJA
 Vezeti: Solyom Katalin, Jászai-díjas művész

Minden szerdán 17.30 órakor

FOTÓS TANFOLYAM (Barbakán fotósiskola)
 Vezeti: Dékány Zsolt, fényképész

Minden csütörtökön 15.30 órakor

BELVÁROSI RAJZISKOLA
 Vezeti: Nemerey Péter

Minden pénteken 15 órakor

FÜSTI - MOLNÁR ÉVA SZÍNI STÚDIÓ
 Vezeti: Füstí-Molnár Éva, Jászai-díjas művész

Minden pénteken 16.30 órakor

FINN TANFOLYAM haladóknak
 Vezeti: Anja Haaparanta, lektor

Minden pénteken 18 órakor

FINN TANFOLYAM kezdőknek
 Vezeti: Anja Haaparanta, lektor

Minden pénteken 18 órakor

REPÜLŐ-KLUB
 A BM Repülő és Ejtőernyős Klub Vitorlázórepülő Szakosztályának szervezésében

Minden pénteken 17.00 órakor

Énekvarázs
 Népdaléneklés énektudástól függetlenül bárkinnek
 Vezeti: Palacsó József
<http://enekvarazs.uw.hu>

7624 Pécs, Szent István tér 17.

Telefon: +36-72/215-543

Telefon/Fax: +36-72/315 679

E-mail: nevhaz@t-online.hu

TARTALOM

CIVIL ÉLET

A civil szervezetek szerepe a vidék metamorfózisában II.	4
Piactér	6
Elindult a pecciprogramok.hu oldal	7

KIÁLLÍTÁS

A János vitéz újjászületése Pécsen, avagy „Képek a mélyből” című kiállítás	8
Dinamikus egyensúly	19

KULTÚRA

„...egy szép táncot söreány lábbal, víg orcával járunk magyar módra.”	10
Magyar Bál Stuttgartban	14

SZERINTEM

Uránkaland	12
------------	----

PÉCS NEVEZETES

EMBEREI

Építette és tervezte Schlauch Imre	13
---------------------------------------	----

PÁLYÁZATI AJÁNLÓ 16

A lap megjelenését

támogatja:

Nemzeti Civil Alapprogram

Szociális és Munkaügyi

Minisztérium –

Társadalmi Párbeszéd és

Civil Kapcsolatok Főosztály

Civilek kontra HM, kettő null

A Zengőre és a Tubesre gondolok, ahol a radarellenes civilek sikert értek el a Honvédelmi Minisztériummal szemben. Érdekes, hogy ebben az összefüggésben a civil szó a „nem katona” értelmét is hordozza.

Valójában a Tubes-ügyben a győzelmet jelentő 2010. március 17-i legfelsőbb bírósági döntés felől elemezve a Tubes radarmentességéért folytatott öt éves küzdelmet több győzelemről is beszélhetünk.

- Elértük, hogy az Önkormányzat, a városvezetés következetesen radarellenes lett a választói felhatalmazásnak megfelelően. Ebben döntő jelentőségű volt a jogilag érvénytelen, de politikailag annál jelentősebb helyi népszavazás.
- Bírói döntéssel és nem politikai döntéssel értük el, hogy nem épül radar a Tubesen. A Legfelsőbb Bíróság végzésének indoklása a jogalkalmazás fejlődése szempontjából is nagy jelentőségű.
- Korábban példa nélküli, és ráadásul sikeres tömegmozgalom jött létre Pécsen (Civilek a Mecsekért Mozgalom). Rendszeresen tudtunk többszáz, akár ezer főt mozgósítani, ennek köszönhető a tizenkét- majd tizennyolcezer aláírás és a közel negyvenezer szavazat.

Az informális civil kezdeményezés, az érdekérvényesítés jogintézményei (köz meghallgatás, népszavazás, fellebbezés, bírósági kereset), az önkormányzati politika fókuszába kerülés, a konfrontáció az országos érdeket megjelenítő kormányzati akarattal – ez az az ív, ami a Tubes-ügyet az önrendelkezés ügyévé és példájává teszi.

Peták Péter
Istenkúti Közösségért Egyesület

BARANYAI Civil Korzó

IMPRESSZIUM

Baranyai közösségi lap

Megjelenik havonta

Kiadja: a Nevelők Háza Egyesület (7624 Pécs, Szent István tér 17.)

Felelős kiadó: Vincze Csilla

Főszerkesztő: Hajnal Zsolt

Szerkesztőség: 7624 Pécs, Szent István tér 17.

Telefon: (72) 215-543 • Telefon/fax: (72) 315-679

Web: www.civilhaz-pecs.hu, E-mail: civilkorzo@civilhaz-pecs.hu

Munkatársak: Fenyvesi Kristóf, Hajnal Zsófia, dr. Kanizsai Péter,

Megyesi Schwartz Éva, Prucsiné Fúri Ildikó, Pusch Gizella, Tóth Krisztina, Trebbin Ágost

Fotó: Mihály László

Tördelés, nyomdai előkészítés:

Edenscript Kft. e.graphic stúdiója – 72/227-350 – 30/500-84-13

www.edenscript.hu • info@edenscript.hu

Nyomdai munkálatok: Druckmodul Nyomda és Kiadó Kft., Siklós

Nyilvántartásba vételi szám: 2.9.1/1037-1/2005

ISSN 1787-9728

ISSN: 1787972-8

9771787

972804

A civil szervezetek szerepe a vidék metamorfózisában II.

Előző számunkban közöltük Kolumbán Gábor írásának első részét, amelyben a válsághangulat okán elemezte a vidéki életet fenyegető veszélyeket, a válságkezelés lehetőségeit, valamint a vidéki élet le- és felértékelődését. Az alábbiakban közöljük a cikk második, befejező részét.

A vidék értelmezése

Ahhoz, hogy a komplex világválság által nyújtott lehetőségeket is számba vehessük, szükséges a vidék fogalmának egyértelmű meghatározása. Sajnos jelenleg a vidékfejlesztésben használt definíciók nem a vidék lényegi elemét, a természetközelséget használják, hanem a vidéki életforma gazdasági és népesedési sajátosságait veszik alapul. Általában mezőgazdasággal foglalkozó és alacsony népsűrűséggel jellemezhető településeket tekintenek vidéki településnek. Ez a meghatározás érvényes a jelenlegi falvak és vidéki kisvárosok jellemzésére, de nem ad lehetőséget más gazdasági sajátosságokkal, pl. fejlett szolgáltató iparral rendelkező térségek vidéki jellegének megőrzéséhez. (Makkai, 2008, Madarász, 2000)

Megközelítésemben a vidéket nem a várostól megkülönböztető jegyekkel kell definiálni: „vidék az, ami nem város”. Még nem... – tenném hozzá. Egy ilyen meghatározás magában hordozza az urbanizáció önös célját, mint vidékfejlesztési célt. A jelenleg meghirdetett vidékfejlesztési programok nagy része pont a városhoz hasonló infrastruktúra létrehozását célozza a falvakban. A modernizációs politikák nagy része tulajdonképpen várossá szeretné alakítani a falvakat, ezáltal megszüntetve a vidéket. Azt ígérik a vidéken élők számára, hogy a városon élő emberekkel azonos életszínvonalon fognak élni. Számomra sokkal hasznosabb a vidék, mint a természettel együttélésre törekvő ember által lakott térség meghatározás. A természetközelség, a természetben élés és a természeti erőforrások fenntartható felhasználása, mint vidéki emberi tevékenység definiálja a vidéket¹. E meghatározásom szerint minden olyan úgynevezett fejlesztési törekvés, mely a vidék kapcsolatát a

természettel gyengíti, vagy megszünteti (mint amilyenek az infrastruktúra fejlesztések nagy része), vagy csökkenti a természeti erőforrások fenntarthatóságát (mint egyes erdőkitermelési gazdaságok telepítése teszi), vagy növeli a falu kiszolgáltatottságát nem saját természetes erőforráskészletének felhasználásával (a földgáz bevezetése falura), tulajdonképpen a vidék felszámolásának lépései. Megközelítésemben a vidéki élet lényege, hogy az ott élő emberek tudatosan törekednek az általuk lakott területen lévő ökológiai rendszerekkel együttműködni, azoknak részévé válni gazdálkodásukkal és fenntartani azokat. A település jellege ebben a megközelítésben következmény. Elvileg elképzelhető akár egy város is, mint vidéki közösség, amennyiben életformáját a természetközeli és ökológiai szempontoknak veti alá. A lakosság népsűrűsége sem meghatározó elem, hanem az ökológiai rendszer embert eltartó képességének az eredménye. Gondolom, világosan látszik, hogy a hagyományos gazdálkodást folytató falusi közösség sokáig megfelelt a fenti elvárásnak, de a modernizáció következményében elveszítette vidéki jellegének számos meghatározó elemét. A mai falu a környezetromboló fogyasztói társadalom melegágya, ahol a média által forgalmazott fogyasztói modell megjelenése és annak befogadása talán visszafordíthatatlan, a természetes léttől elidegenítő változásokat hozott a falvaink életében. A szemét megjelenése szinte mindenhol a patakok mentén és az eldugottabb völgyekben, a mezőről a szappanopera kezdésére hazarohanó emberek, a falutól idegen, sok esetben messzi földről importált ételek fogyasztása, a nagy centralizált ellátó rendszerektől való függés (villany, gáz, csatorna, ivóvíz), mind a vidéki

jelleget rombolja. A fogyasztói társadalom civilizációja nem fenntartható, de még újdonság, és rövidtávon az életszínvonal növekedésével kecsegteti a falvak népét. Fájdalmas lecke, amikor a villany, víz és gázzsámlák, a DigiTV kifizetésére nem elegendő a háztáji gazdaság – sok esetben csak a tejpénzből álló – jövedelem. A mesterségesen keltett szükségletek ki nem elégíthetősége boldogtalan emberek sokaságát teremt meg a vidéken. Ami eddig elég volt, ma már nem elég. Az emberek rájönnek, hogy ők tulajdonképpen szegények, mert nem élhetnek úgy, mint azt a tévében látták, vagy ahogyan városon élnek a rokonaik. Mivel nincsen választási szabadságuk, ezt a szociális helyzetet kilátástalannak, erkölcsöt rombolónak érzik, ami tönkre teszi a munkakultúrát, és sok esetben az alkohol fogyasztásához vezet, illúziókat kergetve tovább. Falvaink nagy része ma környezet- és önmromlóbb életet él, mint számos város teszi azt.

Ezért van szükség a vidék fejlesztésére, hatékony politikákra. Hogy a vidék, valóban élhető és fenntartható legyen.

A fejlesztés értelmezése

A vidék fogalmának meghatározása után szükséges a fejlesztés kérdésével foglalkoznom. A válság változást fog hozni. A változási szükséglet felismerését változtatási politikák, stratégiák megfogalmazása és cselekvés követi majd. Mindez valamilyen fejlesztési erőfeszítésként fogalmazódik meg. A fejlesztés fogalma azonban nem ideológia. David Korten meghatározása szerint, a fejlesztés egy adott közösség saját erőforrásainak menedzselési hatékonyságának növelésével történik. A saját erőforrás és a fenntarthatóság alapvető követelmény az egyoldalú függőségi viszony elkerülésének és a jövő biztosításának érdekében. A fejlesztés célja az adott közösség elvárásai szerinti életminőség javulása. Az életminőség azonban kultúrafüggő. Teljesen mást jelent egy nyugat-európai faluban, és

mást az Amazonász dzsungelében vagy Énlakán. (Korten, 1990)

Nagy veszélyt hordoz magában az életminőségi fogalmak idegen, távoli kultúrákból való importálása a fejlesztést szolgáló pénzekkel, és az azokat menedzselő szakértőkkel együtt. A kultúraidegen célok megfogalmazásával, tulajdonképpen elveszítjük a helyi közösség bevonásának lehetőségét, a részvételét a fejlesztésben. Az EU által vezérelt vidékfejlesztési politika célrendszere számos ilyen, a helyi kultúrájának idegen elemet tartalmaz. Ebben látom az egyik okát a túlzottan bürokratikus ügykezelés mellett, hogy nehezen kerülnek felhasználásra a vidékfejlesztési célzatú források. Az erdélyi falvak fejlesztésének egyik alapvető akadályá pontosan az életminőség megfogalmazásában tetten érhető megegyezéshiány, a több életmodell versenyre.

Jövőbeni lehetőségek

A válság a vidék életében kedvező változást is hozhat. A természetközeli és ökológiai szemléletű életforma értékének tudatosítása, és az emberi civilizáció túlélésének feltételeként való megfogalmazása felértékelheti a vidéket, amennyiben a vidék valóban ökológiai szemléletűvé alakul. Közpolitikák és azokhoz rendelt források segíthetik ebben. Ehhez azonban a kormányok tovább kell lépjenek a „vidék, mint olcsó életforma és szociális menedékhely” szemléleten. Azt is be kell lássák, hogy az olcsó – és kétes minőségű – élelmiszereknek az élelem-vegyipar által való előállításával sarokba szorított parasztság, esélytelen az élelmiszertermelési versenyben. Az egészséges élethez szükséges táplálék és tiszta élhető környezet előállítását pedig nem hajlandó ilyen olcsó áron, szinte ingyen elvégezni. A korszerű tájgazdálkodáshoz szükséges tudás és munka befektetést igényel, amihez nincsen meg a falun élő embernek a pénzforrás. Ezen a helyzeten csak a vidék termékeinek magasán való értékelése és kellő áron való megfizetése változtathat.

A gazdasági válság a városokról képzett embereket vidéki vagy kettős életformára készíthet. Amennyiben ezek közt a tudatos jelenlétre törekvők száma meghatározó lesz, akkor a vissza- vagy betelepülők szemléleti váltást hozhatnak a vidéken. Tudásukkal, igényességükkel és nem utolsósorban megtakarított pénzüikkel, valamint saját magatartásukkal felértékelhetik, visszaadhatják a vidéki élet méltóságát. A benépesedő és környezetébe akár globálisan integrálódott vidék autonóm problémamegoldó képessége jelentősen növekedhet, ez által növelve az ott élők jövőbe vetett bizalmát. Az élelmiszer előállítás felértékelődik. A szállítási költségek növekedése miatt már gazdaságilag is érdemes lesz a minőségi élelem helyben előállítása és kis távolságra lévő regionális piacokra való szállítása. A pénzhiány megnövelheti a közvetlen árucseré és a gazdasági együttműködés lehetőségeit. Alternatív gazdasági modellek léphetnek működésbe. A kommunikációs költségek csökkenése lehetővé teszi szolgáltató munkahelyek vidékre telepítését. A szép vidéki élet vonzóvá teheti alkotó szakmák művelőinek, művészeknek, kutatóknak, tanároknak vidékre települését. Az ökológiai szemlélet megteremt a decentralizált, alternatív energiaforrások telepítését vidéken. Biogázból előállított villamos- és hőenergia, napkollektorok és szél turbinák jelenhetnek meg a vidéken².

Mindezek a lehetőségek azonban csak a vidéken élők jelenlegi szemléletének jelentős változásával történhetnek meg. A vidéki közösségeknek fel kell adni a sok esetben idegengyűlölet formájában is jelentkező zártságukat. Nyitott, befogadó közösségekké kell alakuljanak, új eszmék, kultúrák és emberek fogadására készekké. A hagyományos gazdálkodás helyett tudásalapú, korszerű ökológiai szemléletű, komplex tájgazdálkodást kell megtanulni és művelni.

A vidék helyzete hasonlatos a mesebeli Münchhausen báró lehetetlen helyzetéhez, aki önmagát a saját hajánál

fogva húzta ki a mocsárból. Honnan vegye a falu embere ma a válság közepette a tőkét a megújuláshoz? Erre a kérdésre a válasz csakis a társadalmi tőke – a bizalom és együttműködés lehet, hiszen a mai domináns gazdasági paradigmában tőke oda nem megy, ahol nincsen rövid távon való megtérülés és profit. A falvainkban a befektetéseket nemzedékek munkájából végezték. Az unoka a nagyapja által épített házba lakott, és a száz éves istállóban tartotta állatait. Az új épületeket helyi anyagok felhasználásával kalákában építették. Napjainkban azonban a mobilitás és a technológiai újítás – nem utolsósorban az élelmiszerbiztonsági és állategészségügyi elvárások – arra készítetik a gazdálkodó embert, hogy új épületeket és technológiai berendezéseket, gépeket vásároljon. Ezek a befektetések nem tudnak öt, tíz év alatt megtérülni. Lehet, hogy első olvasásra megdöbbenő következmény, de úgy látom, hogy hiteles vidéki életet nem lehet profit alapon élni. Vagyis a vidéki élet csak nonprofit tevékenység lehet. És ezzel a mondattal el is érkeztem a civil szervezetek szerepéhez.

Olyan emberek alkotó tevékenységére van szükség a vidék megújulásához, akik nem kérnek ezért a munkájukért pénzt a faluban, mert ott nincsen pénz, és belátható időn belül nem is lesz. Szponzorok és állami támogatás segítségével tudják elsősorban környezetvédő és szociális téren aktív nonprofit szervezetek ezt a civilizációs váltást segíteni vidéken. Önkéntesek hada kell a szakmai tudást és az élhetőbb jövő reményét a vidékre vigye. Hiteles jelenlétben alapuló fejlesztési kísérletek kell megtalálják a gazdálkodás működépes és fenntartható modelljeit. Ez tulajdonképpen kutatás, fejlesztés vidéki környezetben, és a kutatásra szánt közpénzekből kellene fedezni a költségeit. A bizalom társadalmi szövetségét csak a korszerű együttműködés civil technikáinak alkalmazásával, közösségfejlesztéssel lehet fenntartani, építeni. A hozzá nem értés, a felelőtlen kampány-szerű beavatkozás csak rontani tud a

1 Nagyon rokonszenves számomra az írásom mottójaként választott, Balázs Ferenc által megfogalmazott ideálkép a faluról. Szintén az ő megfogalmazásában a városi élet: „A nagyvárosok viszont elzárják őt attól, aminek ölélésében kellene élnie: a földtől, a vizektől, az erdőktől és az erdő állataitól. A nagyváros bezárja az embert az embersordába. Egyebet sem lát az ember, csak embert, embernek munkáját. Az emberről beszél minden körülötte: a házak, az utcák és a villámhárítók. Az ember kiszakította magát a mindenség öléléséből.” (Balázs, 2002)

2 Erre irányuló létező törekvések és technológiák tárházát adja Ertsey Attila az autonóm település koncepciójában. www.ertseyattila.eoldal.hu/oldal/publikaciok

helyzetben. A hajdani kollektív gazdaságokat kifosztó vezetők emléke még erősen él a falvak tudatában. A szűkös erőforrásokhoz való individualista hozzáférési verseny önzést és bizalmatlanságot szül. Konfliktusokkal teli a farkasveremmé alakult faluközösség. Aki bírja, marja. Aki meg nem bírja, belepusztul. Vagy elmenekül, ha van hová. Együttműködésre és bizalomépítésre van szükség, hogy a gazdasági folyamatok a kölcsönösségen és a hosszú távon való megtérülés reményén újra életre kapjanak.

Kolumbán Gábor
Civitas Alapítvány – elnök

Felhasznált irodalom:

1. BALÁZS Ferenc (2002): **A rög alatt**, Zeusz Könyvek Kiadóhivatala, Budapest;
2. KORTEN David C. (1990): **Getting to the 21th Century**, Kumarian Press;
3. KROPOTKIN Pyotr Alexeyevich (1902): **Mutual Aid: A Factor of Evolution**;
4. LÁSZLÓ Ervin (2008): **Világváltás, A változás harmonikus útja**, Nyitott Könyvműhely, Budapest;
5. LORENZ Konrad (2002): **A civilizált emberiség nyolc halálos bűne**, Cartaphilus Kiadó, Budapest;
6. MADARÁSZ Imre (2000): **Hogyan készítsünk vidékfejlesztési programot?** Agroinform Kiadóház, Budapest.
7. MAKKAI Gergely (2008): **Videkfejlesztés**, Mentor Kiadó, Marosvásárhely;
8. SOROS George (1998): **The Crisis of Global Capitalism**, Public Affairs, New York;
9. SOROS György (2008): **A 2008-as hitelválság és következményei**, Scolar Kiadó, Budapest.

Megjelent a Civil Fórum
2009/1. számában

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

Piactér

a szektorok közötti együttműködések előmozdításáért

Az Önkéntes Központ Alapítvány és a pécsi Önkéntes Központ a Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe támogatásával **PIACTÉR** eseményt szervez 2010. májusában a Civil Közösségek Házába (Pécs, Szent István tér 17.).

Mi is ez a PiacTér?

- Két szektor együttműködésére kidolgozott külföldön már sikeresen működő modell, amely lehetőséget biztosít az üzleti és a non-profit szféra találkozására, együttműködések kiépítésére. Az eseményen a társadalmi projektek kereslete és kínálata találkozik egymással egy dinamikus, rövid rendezvény keretein belül, amely a résztvevők konkrét szükségletein alapszik
- A koncepció lényege, hogy az eseményen kötött kapcsolatok eredményeképpen partnerség alakuljon ki a civil és üzleti szféra szereplői között, melynek révén reményeink szerint megállapodásokban rögzített szolgáltatások cserélnek majd gazdát.

Célja:

Tartós és erős kapcsolat jöjjön létre a helyi közösségek és a vállalatok között a non-profit szférán keresztül.

- Ha szeretné hangsúlyosabbá tenni vállalati társadalmi szerepvállalását
- Ha hosszú távú kapcsolatot kíván kialakítani a non-profit szféra szereplőivel
- Ha munkavállalói szívesen részt vennének önkéntes tevékenységekben, de nem tudja, hogyan szervezze meg a projektet
- Ha segítene a rászorulóknak, de nem tudja mik az igényeik, akkor Önnek és cégének itt a helye!

Miért?

- Ma még Magyarországon sok nehézséget okoz az, hogy a for- és non-profit szektor hatékonyan együttműködjön.
- A civil szervezetek még sokszor csak az anyagi támogatást tekintik problémáik egyetlen megoldásának, míg a vállalatok kevéssé ismerik a non-profitok tevékenységét, így támogatásukat nem minden esetben tudják eljuttatni az általuk kívánt helyre.

Milyen előnyökkel jár a részvétel cége számára?

- Rövid idő alatt több non-profit szervezettel alakíthat ki kapcsolatot
- Konkrét megállapodásokat köthet szakmai támogatásról, közösségépítő programokról, munkavállalói önkéntességről

Milyen előnyökkel jár a Társadalmi Felelősségvállalás cégének?

- Értékesítési és piaci részesedés növekedése
- Márkapozicionálás erősödése
- Vállalati imázs javulása
- A munkavállalókra gyakorolt vonzó hatás növekedése, a motiváltság és lojalitás erősödése
- Működési költségek csökkenése
- A vállalat vonzerejének növekedése a befektetők szemében és a pénzügyi piacokon

Ez a PiacTér lehetőséget biztosít az üzleti és non-profit szféra találkozására, és a két szektor együttműködésének kiépítésére. Ahhoz hogy az eseményen jól felkészült cégek és szervezetek vegyenek részt, előzetes egyéni konzultáció és egy-egy Workshopon kívánjuk a résztvevőket felkészíteni. Ezekben a felkészítő találkozókban a vállalatokat abban segítjük, hogy meg tudják fogalmazni a saját profiljukkal leginkább harmonizáló támogatandó társadalmi célokat, a támogatott céltől várt társadalmi, környezeti és üzleti eredményt, a civil szervezeteket pedig arra készítjük fel, hogy meg tudják fogalmazni, hogy mik a fontosabb stratégiai céljaik elérésében kik lehetnek a partnereik az üzleti szférából, milyen erőforrást, tudást tudnak felajánlani a for-profit partnereknek.

Kapcsolat: Knyihar Éva
+36-20/2637-659, Fax.: 72/522-949
e-mail: knyihar@pecs2010.hu

Elindult a pecsiprogramok.hu oldal

Az Pécsi Egyetemisták Egyesület által létrehozott és működtetett www.pecsiprogramok.hu oldal a Pécs2010 Civil Kuratórium bírálati és javaslati alapján bekerült a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa program hivatalos eseményei közé.

A pályázat egy komplex információszolgáltatási webportál kialakítására irányult, mely online információs csatornaként elősegíti a programkeresést. A pecsiprogramok.hu website, a városi rendezvények, programok, események színvonalas megjelenítését szolgálja egy átgondolt, felhasználóbarát webfelületen keresztül.

A pecsiprogramok.hu oldalon a városi rendezvények, programok, események jól áttekinthetően és különböző kategóriákban jelennek meg: KULTÚRA, BULI, KONCERT, MOZI, SZÍNHÁZ, MOZGÁS, SPORT, GASZTRO, CSALÁD, KIÁLLÍTÁS, ELŐADÁS, FESZTIVÁL, PÉCS2010. Minden program önálló aloldallal rendelkezik ahol képek, videó és egyéb tematikus tartalmak segítik elő a tájékozódást

A modern marketingkommunikációs csatornák (online website és hírlevél) segítségével a különböző események, rendezvények ismertége növelhető. A pecsiprogramok.hu web-oldal képes gyorsan, közvetlenül és kiegészítő információkkal ellátva informálni azon rétegeket is, akik talán

kevésbé vagy korlátozottan értesültek korábban a programokról.

A kulturális információtovábbítás ingyenesen történik, a rendezvényeket szervező intézmények programjai automatikusan felkerülnek a web-oldalra és a felhasználók értesítést kap(hat)nak minden, a kulturális fővároshoz kapcsolódó eseményről hírlevél és programajánló formájában. A pecsiprogramok.hu portál állandó és tematikusan felépített rovatokat tartalmaz (a kultúra, szórakozás, gasztronómia, sport, szabadidő témakörétől egészen a buszmenetrendekig), e rovatokban elérhető minden olyan információ, mely érdekelheti a felhasználókat és kötődik Pécs városához.

Szoros együttműködés kialakítására törekszünk a rendezvényszervezésben, a kulturális programkínálat bővítésében nagy szerepet játszó szereplőkkel. Jelenleg is együttműködő partnereink között tudjuk a város kulturális szervezeteinek nagy részét (Nemzeti Színház, Harmadik Színház, Ifjúsági Központ, Pécsi Kulturális Központ, Pécs/Sopianae Örökség Nonprofit Kft., Művészetek Háza, művész mozik, ifjúsági szervezetek), az általuk szervezett programok és rendezvények hírét ingyenesen továbbítjuk.

Reményeink szerint más kulturális szereplők is felismerik, hogy kommunikációs tevékenységük magasabb szintre emelhető és fejleszhető egy együttműködés keretében, ezért várunk minden olyan szereplőt, aki

érintett a város kulturális életében, programokat és/vagy szolgáltatást kínál, mivel számos olyan pécsi program létezik, mely segítséget kaphat az ingyenes online információtovábbítás révén. Biztosak vagyunk abban, hogy hatékonyabb kommunikációval e kör még tovább bővíthető.

A pécsi programokról a feliratkozók heti hírlevelet is kapnak, mely figyelemfelkeltő tudósítás és programajánló, folyamatosan változó tartalommal.

Mintegy 20.000 felhasználó a résztvevője online közösségi klubjainknak (iwiw, facebook), akik heti hírlevélben (interneten keresztül elküldött körlevél) információkat kapnak különböző témákban.

A Pécsi Egyetemisták Egyesülete

Baranya megyei civil szervezetek
komplex szervezettefejlesztése
TÁMOP-5.5.3-08/02-2008-0026
program résztvevője

Megjelent a pHérték – a proHáló időszaki kiadványának – 6. száma

A tartalomról:

PROAKTÍV

A proHáló hálózat 2009. évi tevékenységének értékelése

A proHáló munkacsoportjainak 2010. I. félévi tervei

A proHáló tagszervezeteinek modellértékű programjai:

- Nyíregyházi Civil Fórum Koncepcionális Stratégiája – Első Nyírségi Fejlesztési Társaság (Nyíregyháza)
- Közösségi házból közösségként... – egy helyi közösségfejlesztő folyamat – Nevelők Háza Egyesület (Pécs)
- Civil Együttműködések – Hogyan lehet a hátrányokból előnyt kovácsolni – Mozgáskorlátozottak Egymást Segítő Egyesülete (Salgótarján)

KÖSTÖLŐ

Alföldi Civilekért Alapítvány

Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület

HÁLÓZAT ÉS PARTNERSÉGÉPÍTÉS

Eszmeország a hálózati együttműködéstről

Mit érdemes tudnia a hazai civil szakembereknek a közösségi alapítványokról?

MENTÜNK, LÁTTUNK VISSZAMENNÉNK – Madridban járt a proHáló

A János vitéz újjászületése Pécsen, avagy „Képek a mélyből” című kiállítás

A kiállítás 2010. március 1-jétől 31-ig volt látható a Civil Közösségek Háza Gebauer Galériájában.

A tárlat a Pécs2010 – Európa Kulturális Fővárosa programsorozatának részeként került megrendezésre.

Elsőként Dr. Aknai Tamás művészettörténész ajánló gondolatait szeretném idézni a kiállítás képeivel, illetve a háromnyelvű kötettel kapcsolatban.

„Fodor Ildikó az Éltes Mátyás Iskola központban és annak jogelődjében több mint egy évtizede foglalkozik cigány fiatalokkal, dolgoznak együtt képzőművészeti programokon, amelyeknek eredményeit rendszeresen be is mutatták, könyv formájában meg is jelentették. A kisebbségi és hátrányos szociális-mentális adottságok közepette bámulatosan eleven képzőművészeti nyelvet teremtettek, amelyek egyre gazdagabb alakzataival jóleső megismerkedések lehetőségét várjuk.

A speciális helyzetű alkotók tehetségéről, gondolatgazdagságról, képességeikről, szorgalomról szólnak munkáikban, olyan metszetet biztosítva a kívül álló érdeklődő számára, amelynek láttán illendő kényszerre válik a társadalmi csoporttal kapcsolatos előítéletek átvizsgálása. Ezen kívül azonban az is áttetszővé válik a megmutatott munkákon és a megismert folyamaton keresztül, hogy a társadalom mennyit és milyen formában tesz a leszakadt, vagy a leszakadás közeli közösségek tagjaiért.

A János Vitéz cigány és angol nyelvű kiadása is bizonyítéka volt az ilyen irányú elkötelezettségnek. Fodor Ildikó és a mögötte álló civil szervezet a lényegre törően egyszerű, egyszerűségében szép gondolatformák közreadását célozza az EKF időszakában. Vállalkozásának – meggyőződésem szerint – nem csupán művészi-kulturális mondanivalója magával ragadó, hanem azok a politikai implikációk is figyelemre méltóak, amelyek ma oly szélsőséges formában képesek megmutatkozni. De amelyeket a célzott művészeti akció újabb megvilágítással tesz értelmezhetőbbé. A kiállítandó és még elkészítendő munkákban egy nemzet – a magyar – érzelmi és erkölcsi állapotának mitologikusan sok színnel telített, ideális képlete tűnik fel. Talán

a cigányság őrzi még leginkább emlékezetében a mese és a valóság lényegi összetartozásának egyik utolsó és hibetű bizonyítékát.

A pécsi művésztanár, egyszersmind terapeuta gondjaira bízott – döntően cigány – alkotók elevevel és idézik és alapozzák meg a modern János vitéz újjászületését. Az együttélés, illetve együttesen megélt mindennapok nevelő- és gyógyintézetű valósága, a kirekesztettség, a közlésképtelenség kényszerei mind különös hajlamot fejlesztenek ki a tények „megemelésére”, a mesének, mint a költőietlen valóságból megvalósított kiszálás kísérletének megalkotására. A tanár-nő segítségével a gyerekek némelyikénél mentális és fizikai állapotukból következő szó és hang és kép-értés kis áteresztő képességű csatornái is teremtő erőt kezdtek szállítani. A rejtőzködő „belső világ” a János vitéz jóvoltából réseket talált ahhoz, hogy ellenállhatatlan erővel törjön a felszínre. Hogy művé válva utaljon a kiválás, a kapcsolatteremtés, maga megmutatás ösztönös szükségleteire. Olyan életformák keretei, olyan fizikai, lelki és szellemi feltételek alakították a képeket, amelyekben egyszerre élhetőek át az archaikus világképek és a modernizáció. A képalkotó fantázia, a képzelet, az ornamentális alakítás készítésének visszatérő jelei, a hős, az emberi alak és más alakok elhelyezésének rendje visszacsalogat bennünket a művészet megszületésének abba a magával ragadó korszakába, amelyben valóban a létezés valóságának megfelfedhetetlen hiányait fogalmazta meg semmire nem „használható” funkciójú tárgyakon az ember. A János vitéz felszabadító erejű, nyomában kivilágosodik, ami homályos, sötét volt, formát kap a formátlan, célt talál, ami céltalan keringett önmagába visszatérő pályáin. Fodor Ildikó vállalkozását teljes szakmai és emberi mivoltommal támogatom”

A könyv születésének rövid története:

A János vitézhez készült, – mások szerint is – igényes illusztrációk elkészülte után hamar megfogalmazódott bennem (igaz, sokáig csak titokban), a szélesebb körű, nyomtatott formájú bemutatás igénye.

Az „álmom” megvalósulását – számos, sikeres hazai és nemzetközi eredmény után a DEVI ART Alapítvány 1995-ös megalakulása tette lehetővé, mely a hátrányos helyzetű fiatalok művészeti nevelését, szélesebb körű bemutatkozását hivatott segíteni, és pályázati lehetőségeket biztosított számunkra.

Régióinkban a cigány nyelvjárások közül a beás a legelterjedtebb, a nyelv leghitelesebb képviselőjéhez, Orsós Annához fordultam. Anna nagy kihívásnak tekintette – az akkor még úttörő – kezdeményezést.

Két tanítványa: Orsós Sándor tartalmi és Orsós János műfordítását végül ő rendezte össze; az első részt fordította, a többi lektorálta, példaértékűen igényesen, magas színvonalon.

Az akkor magyar – beás-cigány nyelvű mű kiadása előtt megtudtam, hogy létezik a János vitéz angol fordítása is, mely az amerikai Santa Barbarában élő John Ridland irodalom professzor, költő, és műfordító tollából született. Meseszerűen, mint maga a történet; hétevi küzdelmes munka árán: (magyarul nem tudva), elsőként franciából angolra, majd angolról – szótár és barátok segítségével – angolról magyar nyelvre fordította és a Corvina Kiadó gondozásában jelentette meg 1999-ben.

John Ridland úr – miután kérelemmel levélben megkerestem Amerikában – nagylelkűen, (ilyen gigászi munka után is) jogdíj nélkül rendelkezésünkre bocsátotta fordítását.

Illyés Gyula szerint a mi (csodálatos) magyar nyelvünk nehézsége az akadály annak, hogy a küllhoniak is megismerjék költészetünket, nyelvi kultúránkat.

Az angol nyelvű fordítás lehetővé teszi, hogy nemzeti eposzunkat minél szélesebb körben olvashassák, megismerhessék.

A vizuális nyelv, a képi kifejezés multikulturális üzenetek megfogalmazására képes nyelvtől függetlenül is értelmezhető, így az Európa Kulturális Fővárosa Program keretében Pécsre látogató, különböző országokból érkező emberek számára is fontos üzeneteket közvetít.

A megnyitó ünnepségre meghívtuk az egykori alkotókat, akik immár gyermekből felnőtté lettek.

Többüknek családja van, – jelen néhez körülmények között is – rendezett életet élnek.

Érzésem szerint valamennyien büszkék a gyermekkorukban alkotott műveikre.

Hiszem, hogy Csonka Hajnalka (Molnár Tiborné), Bogdán Tibor, Kalányos Zoltán, Orsós Sándor, és valamennyiük életének meghatározó élménye volt az egykori alkotás, a sok hazai és nemzetközi siker, amellyel (titkon, vagy nem is annyira titkon) büszkélkednek is hozzátartozóiknak, gyermekeiknek.

Segítette őket abban, hogy személyiségük kiteljesedjen, megtalálják helyüket a felnőtt életben, és teljesebb értékű emberré váljanak. Ennek kutatása, riportok formájában a program folytatását jelentik.

„Megismerni, de nem gátolni, nem szabályozni az én kibontakozását.”

Minden ember számára az alkotás, a „teremtés”, átélése maga a „csoda”

A személyiség gazdagodását, kiteljesedését, felszabadulását segíti elő.

Különösen azok számára nagy lehetőség, akiknek a kommunikáció egyéb formái korlátozottak.

Az alkotó gyermekek, akik számára a szóbeli közlés nehézségekbe ütközik, virtuóz módon beszélnek a színek és formák nyelvén. Biztonsággal kalauzolnak minket egy olyan világba, amit mi már elveszítettünk felnőtté válásunk során.

Mi mindent logikusan akarunk megmagyarázni, megérteni. Ők a szívükből szólnak, tiszta, szép, csengő hangon.

Reményem, hitem szerint utat találunk a műveiket szemlélő fiatalokhoz és felnőttekhez.

Fodor Ildikó
DeviArt Alapítvány

A DeviArt Alapítvány a

Baranya megyei civil szervezetek
komplex szervezettefejlesztése
TÁMOP-5.5.3-08/02-2008-0026
program résztvevője

Az EKF pályázat – nem titkolt – célja az is volt, hogy a könyv újra-nyomtatásához pénzt szerezzünk. Az Európa Unióban minél szélesebb körben népszerűsíteni nemzeti eposzunkat, hirdetni a kiadványt „kulturális hídként” betöltött szerepének fontosságát.

Egyedül a művészet (tánc, zene, képzőművészet...) képes arra, hogy a folyton nyelvi akadályokba botló, elakadó kommunikációs problémákat, feszültségeket feloldja, elsimítsa, és képes legyen összehozni különböző kultúrájú, nyelvű, etnikai, politikai hovatartozású embereket, népeket, népcsoportokat.

Pedagógiai és emberi hitvallásom Herbert Read művészet-pedagógiai alap gondolata:

„...egy szép táncot SÖRÉNY LÁBBAL, VÍG ORCÁVAL Járunk magyar módra.”

Tóth Krisztina

A Komáromi énekeskönyvből, 1700 tájáról származó szövegrészletet választotta mottóul, és alkotott belőle műsorcímet az 55 éves jubileumát ünneplő Mecsek Táncegyüttes. Az idézet a tánc lényegére: test és lélek harmonikus összjátékára utal, mely kellő temperamentummal és vígsággal párosulva jellemzi a magyar néptáncgyománnyait.

Az együttest Simon Antal Erkel-díjas koreográfus alapította, 1955-ben. Tematikus műveivel és táncjátékaival a táncosok már ekkor kivívták a legjelentősebb szakmai elismeréseket és az országos hírnevet. A későbbi évtizedekben Bodai József irányításával bontakozott ki az autentikus előadómód, visszatérve így a bartóki „tisza forrás” gondolathoz. A színpadias megoldásokkal szemben ekkortól előtérbe került a néptánc formakincsének eredetiségére törekvő újrafogalmazása. A kilencvenes évektől napjainkig tartó időszakot – **Molnár János** művészeti vezetésével – a táncgyomány még mélyebb megismerése, ugyanakkor a színházi-táncszínházi eszköztár lehetőségének kihasználása jellemzi. Autentikus műsoraszámait színpadra állításánál az együttes előszeretettel merít a szokásgyományból, de **Bognár József** pécsi koreográfus révén a folklór-

elemekre épülő táncszínházi darabok is hozzájárultak a közelmúlt sikereihez és szakmai elismeréséhez (különösen a „Tóték” és a „Szorító”, c. alkotásokkal).

Bognár József: Életem filmje (Karinthy Frigyes emlékének)

A csoport nyolc alkalommal nyerte el a „Kiváló Együttes” címet, s mintegy hatvan külföldi vendégszereplés során a Távol-Kelettől Észak-Amerikáig képviselte Pécsét és Magyarországot a tradicionális magyar kultúra követeként.

Az együttes múltjáról – Molnár Péter szerkesztésében – gazdagon illusztrált, szép kötet született még 2005-ben, a Mecsek fennállásának 50. évfordulójára.

A mai táncsoportot elsősorban értelmiségi fiatalok, illetve egyetemisták alkotják, utánpótlás képzése a – baranyai néphagyományok gyűjtőjéről és kutatójáról elnevezett – Berze Nagy János Alapfokú Művészetoktatási Intézmény keretein belül táncpedagógusok és etnográfusok vezetésével folyik.

Az intézményben a különböző életkorhoz szabott, pedagógiai programmal alátámasztott néptáncoktatáson túl a táncos diákok jártasságot szerezhetnek a népi hangszerek, a népi játékok és a magyar néphagyomány szellemi kincsét jelentő folklór világában is, elérve egy olyan komplex tudást, melyben a néptánc eredetileg is élt és fejlődött.

A felnőtt együttes jelenlegi tánckara legalább olyan lelkes, mint vezetői – a nívódíjas Vass Oszkár és a Népművészet Ifjú Mestere, valamint Örökös Arany-sarkantyú díjjal kitüntetett Molnár Péter. Szívügyük a néptánc, illetve annak megismertetése, életben tartása, átérése, hogy az a magyar kulturális örökség egyik Európában is páratlan pillére.

Furik Rita: Szerettek rőzsám

Márciusban a Pécsi Nemzeti Színház adott helyet a hat generációt felvonultató műsornak, amelyen 150 résztvevő lépett színpadra. A táncosok legidősebbje ez alkalommal a 75 éves Dicső Lenke néni volt. A jubileumi est első részében a mai együttes és a két utánpótláscsoport (*Ifjú Mecsek, Lökötök*) lépett porondra. Láthattunk táncokat az elegáns ívű csárdásáról híres Madocsáról, aztán a kisebbek előadásában Dél-Alföldről. Ők farsangi szokásokra fűzve mutatták be, hogyan játszhattak s táncolhattak hajdanán a hasonló korú fiatalok. Majd átlépve a határokat: az erdélyi Vajdaszentiványról, s Ördögösfüzesről, ahol a faluban harmonikus együtt él – már hagyományos viseletüket elhagyó – magyarok és románok tánca is megjelent. Az együttes táncszínházi repertoárjából ezúttal Bognár József: Életem filmje című

Hlányánszky Tamás: Legénytáncok Bodrogtőzéből

alkotásán szórakozhattunk. A méltán nagy sikert aratott produkció létrejöttét Karinthy Frigyes novellája ihlette, s egyik érdekessége, hogy a visszajára fordított élettörténetet hátra lépések,

A felidézõ, emlékező, bemutató műsoron az együttes nemcsak a lelkes közönség, hanem a város vezetősége által is elismerésben részesült. Páva Zsolt, Pécs polgármesterének határozata

totta át. E nemes feladat teljesítésének első állomása Kínába vezeti az együttest, ahol a sanghaji világiállításon és Hangcsouban, Baranya megye testvérmegyéjének 6,5 millió lakosú fővárosában népszerűsítheti a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa programot, mégpedig május eleji bemutatkozása alkalmával.

A táncünnepet a Duna Televízió is rögzítette, május első két vasárnapján

Gulyás László-Rábai Miklós: Szatmári táncok

retromozdulatok sokaságával jelenítette meg a hét szereplő. Előadásukban jól érzékeltették Karinthy derűt keltő stílusának jellegzetességeit.

A műsor második részében főként az idősebb, három „öreg” korosztály ropta neves koreográfusok, a maguk idején hatalmas sikerrel táncolt koreográfusait. Így került bemutatásra a „Majdnem Öregek” előadásában egy helyi – baranyai – település táncanyagát feldolgozó mű. Az Olsvay Imre és Timár Sándor alkotta Hosszúhetényi táncok láttán ma is elmondható, hogy kuriózumról van szó, hiszen az országos színpadokon sajnos ritkán látni a Dél-Dunántúl e megyéjének tánchagyományait.

A továbbiakban olyan műsorszámok következtek, melyben több nemzedék is egyszerre mutatkozott be mind a női („Szerettelek rózsám...”), mind a férfi táncok terén. Simon Antal alapító-koreográfus emlékére és tiszteletére állították össze a decsi verbunkot megjelenítő Variációk és generációk című szólólista adaptációt, amelyet a valamennyi korosztályt képviselő férfikar prezentált.

A jubileumi műsort több díszvendég is megtisztelte: Claudia Schmed, az Osztrák Köztársaság oktatási, művészeti és kulturális minisztere, Hiller István oktatási és kulturális miniszter, valamint Sebestyén Márta Kossuth-díjas művész is.

alapján a Mecsek Táncegyüttest „sikereinek és magas előadóművészeti színvonalának elismeréseként” a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa program Nagykövetségévé avatták. A nagykövetségi megbízást Dr. Kunszt Márta, Pécs város alpolgármestere, valamint Ruzsa Csaba, a Pécs2010 Menedzsment Központ ügyvezető igazgatója nyúj-

Vendégköszöntő Kalotaszegről

Molnár Péter-Vassné Papp Vikória: Hűsbagya

műsorára is tűzte (Élő népzene: május 2. és 9.), így annak részese lehet minden érdeklődő itthon és a határainkon túl egyaránt.

A műsort – a nagy sikerre való tekintettel – ismét bemutatják 2010. május 3-án a Pécsi Nemzeti Színházban, július 31-én pedig a Pécsi Szabadtéri Játékok programjaként szerepel.

Isten éltesse a Mecsek Táncegyüttest!

Németh Ildikó-Szabó Szilárd: Madocsa táncok

Olsvay Imre-Timár Sándor: Hosszúhetényi táncok

Uránkaland

Lehet-e Pécs újra a nehézipar városa? Ezt a kérdést nem Pécs városa, képviselőtestülete vagy a helyi közélet fórumai tárgyalják, hanem egy külső szereplő, az ausztrál Wildhorse Energy tevékenysége és sajtónyilatkozatai vetik föl.

Mélyművelésű uránbányászatot készítenek elő a Pécs és Orfű közötti területen (a bátaszéki helyi kilúgzásos és a dinnyeberki külszíni fejtéses projektjükéről már lemondtak). Optimista megnyilatkozásokban gazdag cégről van szó, de vajon ez elég lehet-e egy bányanyitáshoz?

Magánberuházásról lévén szó, több mint meglepő, hogy ez a terv éppen gazdasági, finanszírozási szempontból a legabszurdabb. Az urán ára a világ-gazdasági válság előtt valóban meggyőzően emelkedett, de most nagyjából azon a tartósan nevezhető szinten van, amelyen annak idején gazdaságtalannak minősítették a további kitermelést. Szóval se hidegháború, se „pénzpiaci buborék” a tőzsdén, a Wildhorse Energy részvényei esnek. Egy teljesen új mélyművelésű bánya megnyitáshoz pedig nagyon sok pénz kell. De lépünk ezen túl, tételezzük fel, hogy már megvannak az engedélyeik, az aknáik, az ércdúsító, a meddőhányók, iparvágányok és zagyatárolók. Vajon lehet-e olyan gazdaságos a kitermelés, hogy megtérüljenek a bányanyitás költségei és a későbbi rekultiváció milliárdjait is félretegyék belőle? Állítólag ezt a kérdést vizsgálják nagy erővel és ennek eldöntéséhez szükséges szerintük kutató-fúrások mélyítése is a Remete-rét környékén (8 helyen terveznek fúrást természetvédelmi területen). Korszerű, gépesített bányászati technológiáról beszélnek, azonban a mecseki uránércesedés sajátosságai ennek határt szabnak, ugyanis minél hatékonyabb a fejtés, annál több meddővel hígul az értékes nyersanyag. A tervezett uránbányászat költségeit pedig egyértelműen és jelentősen növeli, hogy a korábbi műveléshez képest még mélyebbre kell menni, a bennmaradt érckészlet 1000 és 1300 méteres mélységben található, ahol a közethőmér-

séklet meghaladja a 60°C-t. Az azóta megszigorodott előírások miatt a környezet- és egészségvédelmi költségek is biztosan jóval magasabbak ma, mint a mecseki uránbányászat szocialista korszakában.

Komoly cég-e az ausztrál beruházó, ha olyat tervez amire nincs pénze és még üzletnek is rossz?

Demagógia a paksi atomerőművel összefüggésbe hozni a pécsi uránt (magyar atomerőműbe magyar uránt!). Az atom-erőműnek nem fémuránra, hanem fűtőelemekre van szüksége, és azt mindenképpen megveszik az oroszoktól, attól teljesen függetlenül, hogy az ausztrálok kinek adják el a pécsi fémuránt. Az atomerőmű inkább ellenérdekelte lehet az itteni bányászatban, mert itt, a felhagyott bányában szeretnék elhelyezni a kiegészítő fűtőelemeket. A tervezett lerakó biztonsága és elfogadottsága szempontjából pedig nem szerencsés, ha az ausztrálok meg robbantgatni kezdenek a mélyben.

Hamis beállítás az is, amikor a helyi szakértelemre hivatkoznak. Világos, hogy az ausztrál cég által emlegetett szuper, új gépi technológia alkalmazásához nem a rokkantnyugdíjas bányászokra számítanak.

Örülünk-e a beigért 500 munkahelynek? Zaj, rezgés, por, hőség, huzat és víz, állandó balesetveszély – és a tüdőben lerakódó sugárzó radon-

termékek. Szerintem nem ilyen munkahelyekre lenne szükség.

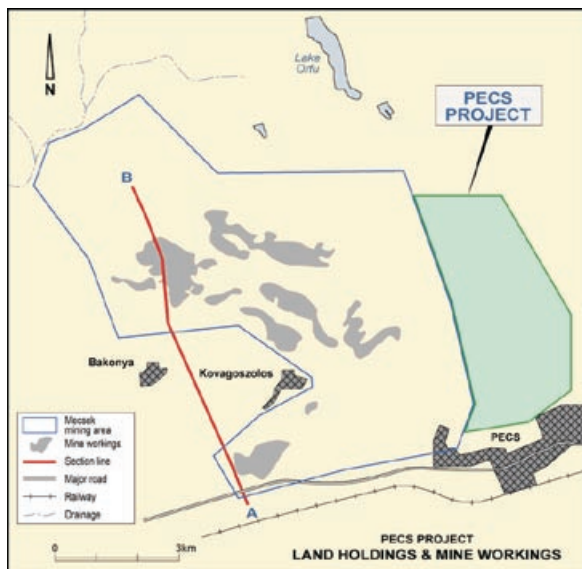
Irreális, és egyúttal nosztalgiára építő várakozás, azt remélni, hogy jön egy jól szervezett, profi, környezetkímélő és mégis hatékony vállalat, amelyik majd önzetlenül és szerelemből hozzájárul Pécs fejlődéséhez. Nem lehet annyira eladósodva a Város, hogy bedőljön egy ilyen kimondatlan ígéretnek.

Lássuk inkább a tényeket, amelyeket valójában mindannyian tudunk: az uránbányászat egészségkárosító és környezetromboló tevékenység, veszélyezteti az ivóvíz-bázisunkat, csökkenti Pécs vonzerejét, ipari tájjá teszi a Mecseket.

Elismerve, hogy a Wildhorse Energy neve elegánsan hangzik, érdemes leszögezni, hogy ennek a cégnek bizony egyetlen uránbányája sincsen.

Peták Péter

Istenkúti Közösségért Egyesület

A bányaterület ábrázolása Pécs és Orfű között a WildeHorse Energy honlapján

FELHÍVÁS

A Wildhorse Energy a jelenleg Cserkúton zajló két kutatófúrása mellett a Pécs és Orfű közötti térségben (Natura 2000, helyi védettség, tájvédelmi körzet, vízbázisvédelmi terület) 8 helyszínen szeretne urán kutatófúrásokat mélyíteni, ennek érdekében az előzetes engedélyezési eljárást megkezdte a Zöldhatóságnál. Az engedélyeket a Pécsi Bányakapitányságnál egy ezt követő eljárásban adhatják ki.

Aki ezt nem tartja jó ötletnek, szeretne több információt, esetleg civil szervezetként ügyféli jogát gyakorolva részt venne az eljárásokban kérem keresen meg az uran.mecsek@gmail.com címen.

Építette és tervezte Schlauch Imre (1840-1904)...

Napjainkban Pécs városa ünnepi lázban ég. Minden okunk megvan erre, hiszen városunk elnyerte a „Pécs 2010 Európa Kulturális Fővárosa” büszke címet.

A harsány ünnepi palettán harsogó színei vannak a jelennek, a jövőnek, és csak halvány pasztellszínek jutottak a város múltjának.

Tisztában vagyok azzal, hogy idős városlakóként csak nagyon keveset tehetek. Sokat gondolkodtam, mire van lehetőségem?

Na, de ne legyek hálátlan. Különböző szinteken gyakran emlegetik Zsolnay Vilmos nevét, sőt az egyik fontos kulturális negyed is az ő nevét kapta.

Természetesen nem irigylem Pécs város egyik legnagyobb alakjától a megbecsülésnek ezt a formáját sem. A Zsolnay család mindenkor a legnagyobb tiszteletet érdemli. Sőt az sem von le semmit az értékükből, hogy 1948-ban az államosításkor a Zsolnay leszármazottakat egyik pillanatról a másikra kitiltották saját gyárukból. Csak költői a kérdés, bocsánatot kért-e valaki Tőlük az elszenvetett sérelmekért?

Schlauch Imre

Én most mégis más jeles pécsi személyiségről szeretnék beszélni. A megváltozott arculatú Széchenyi tér keleti oldalán ott áll Pécs egykori büszkesége, a Schlauch Imre által 1902-ben emelt épület (illetve annak megközelítő mása), a Nádor Szálloda. Mióta is van zárva ez az egykor szebb napokat megért vendéglátó ipari egység? Sóhajtok és elárulom: 1988 volt ez a szomorú, emlékezetes

dátum. Akárhogy számolom ez 22 év, vagyis egy negyed emberöltő.

A tisztesség úgy kívánja tőlem, hogy megemlítssem, a nagyhírű szálloda nem teljesen üres. Schlauch Imre egykori csodálatos kávéházában egy avantgárd kiállítás várja az érdeklődőket. Ellenézés nélkül az Interneten keresztül nézegetem az alkotásokat, ugyanakkor a szürkeállományom képernyőjén egy kép jelenik meg. Ott állok pályakezdő szakemberként a „régí Nádorban” (1960-as évek), a remek stílbútorokkal berendezett szállodában, amelynek kényelmét, azóta is emlegeti a valamikor itt megszálló sok ezer neves és névtelen Pécsre látogató turista. A sajtóságos hangulatú kupolateremben szmokingos pincérek ezüst tálcaikon szolgálták fel az Európa híró Nádor szakácsok ízletes, magyaros ételkülönlegességeit. A protokoll vendégeknek herendi és meissenai porcelánnal terítettek. Mindenhol kényelem és elegancia. De a fő attrakció természetesen a

Nádor Kávéház volt. Zöld márvány ereszű asztalok, ezüst service eszközök és sok-sok felejthetetlen vendég... Érdekes, egyszerre csak éreztem, hogy elnehezül-

nek a szempilláim, és valami rossz érzés szorongatja torkomat. Mi is lehetett ez, talán csak nem a sírás...

Shlauch Imréről nem lehet röviden értekezni. Nélküle nem lenne Pécsnek igazi arculata, és csak egy lenne a jelentéktelen vidéki városok sorában. Hogy a jobbára szecessziós jegyeket magunkon viselő épületei szépek-e? Ízlés dolga, a régi pécsieknek tetszetek.

Milyen jellegzetes pécsi épületek fűződnek – a Nádor Szállodán kívül – Schlauch Imréhez? Egy rövidke cikkben erre csak a teljesség igénye nélkül lehet vállalkozni: Püspöki Zeneiskola (1889), Királyi Törvényszék Palotája (1891), Nemzeti Színház (1894), Vigadó (1894), Nemzeti Kaszinó (1895), Belvárosi Katolikus Kör (1895), Szerecsen Patika (1897), Takarékpálota (1898), Schlauch villatelep (1900), Nádor Szálloda (1902) és a Postapalota (1904).

Többször és több helyen írtam már Schlauch Imréről. Ezek után gyakran szólt meg az íróasztalom a telefon. Ismerőseim – netán kritikásaim tették fel a teljesen indokolt kérdést. Van-e Pécsen Schlauch Imre utca, egykori pécsi lakóházát jelöli-e emléktábla? Hangzanak-e el város-, illetve építészörténeti konferenciák Schlauch Imréről? Az Európa Kulturális Fővárosban – a néhány szakemberen kívül – az utcai járókelők tudják-e ki volt Schlauch Imre?

Csak az olvasók fantáziájára bízom a válaszokat.

Önt mit válaszolna a helyemben kedves Olvasó?

Magyar Bál Stuttgartban

A farsang idején, évenként megtartott rendezvény szép múlttal rendelkezik, hiszen az idei volt immáron a 35. alkalom!

Az első nagyszabású Magyar Bált 1975-ben Fejős Ottó stuttgarti magyar lelkes szervezte meg 400 résztvevővel. Egy évvel később már 800-an mulattak, a következő esztendőkből pedig 1300-an vettek részt a bálban. A bál sikere akkoriban annak volt köszönhető, hogy a magyar emberek hazájuktól távol, elszigetelten éltek és ez volt az egyetlen szórakozási lehetőség magyar környezetben, magyar zene és program mellett.¹

Az idei jeles eseményre január 30-án került sor Pécs testvérvárosában, Stuttgart – a sváb főváros – szomszédságában lévő Fellbachban, ezúttal 900 bálozóval. A szervező a Szent Gellért Magyar Katolikus Egyházközösség volt.

A jó szervezést bizonyítandó, hogy a bálra a belépő jegyeket elsősorban – a rendezőség honlapján lévő térkép segítségével – elővételben, személyesen vagy telefonon lehet foglalni vagy megvásárolni. A térkép jó tájékozódást biztosított a bálterem különböző kategóriájú jegy, illetve helyei között. A magyarországi báli hagyományoktól eltérően azonban a belépő nem tartalmazta az est folyamán elfogyasztott étel vagy ital árát. A belépők felnőtteknek 10-25, a helyszínen 12-30 euróba került, a gyerekek 10 éves korig ingyenesen, 14 éves korig féláron léphettek be. A bevétel – mint ahogyan a bál történetében mindig is volt – jótékonsági és „magyar feladatok” (ünnepek megszervezése, könyvtár, stb.) finanszírozását szolgálja.

A bálnak helyet adó Schwabenlandhalle ajtajai 19 órakor nyíltak s előcsarnokában mindjárt a kiállított tombola-nyeremények csalogatták a belépő vendégeket, melyek között magyar borok, korondi kerámiák is szerepeltek. Továbbhaladva az épületben a Magyarországról érkező nívós népzenei együttes, a Dűvő húzott kedvcsinálót az arra fogékony közönségnek. A

hivatalos megnyitót előtt itt már jó néhányan ropták – ízelítőt adva pl. a szatmári verbunk elegáns mozdulataiból.

A megjelent közönség elsősorban magyar anyanyelvű vagy magyarországi származású volt, akik a legkülönbözőbb időszakban telepedtek meg önként vagy kényszerítetten Baden-Württemberg tartományban. Ide kell sorolni a 2. világháborút követően kitelepített magyarországi svábok képviselőit is, az 56-os generációt és azokat is, akik napjainkban teszik át ide ideiglenesen vagy véglegesen lakhelyüket. (Igaz – a beszélgetéseim során az derült ki, hogy nagyon sokan csak átmenetinek tekintik itt tartózkodásukat.) Meg kell említeni az Erdélyből, Pártiumból, Bácskából, a Felvidékről, a Vajdaságból érkezetteket is, hiszen számuk jelentős! (Stuttgartban és környékén kb. 40.000 magyar él). A német autópálya-hálózat következtében az emberek általában mobilabbak, egy-egy magyar rendezvény vonzáskörzete igen széles, így ezúttal is találkoztunk frankfurti és müncheni vendégekkel is (kb. 200 km. mindkét város), no és a magyar ajkúak német barátaival, de hallottunk szerb és román szót is.

A Duvo együttes

A fentiekből kitűnhet, hogy minden korosztály képviseltette magát: a gyerekektől kezdve az egészen idős emberekig. S így a báli toalett is nagyon változatos volt: láthattuk a klasszikus

nagyestélyit, népviseletbe öltözöttet, bocskaisokat, magyaros ruhába bújtakat.

A hivatalos program 20 órakor, a köszöntők sorával indult. Ekkor kapott szót a pécsi delegáció vezetője,

A Cserkészek bemutatója

dr. Kunszt Márta alpolgármester, aki mint a 2010-es év egyik Kulturális Fővárosának küldötte is üdvözölte a vendégeket. A rendezvényen Hahn Hajnalkával, dr. Véghelyi Erzsébet nemzetközi referenssel és Horváth Józseffel vett részt.

Ezt követően a bált az „Első táncosok” keringője nyitotta meg. A fiatalok tánca után a Stuttgarti Dobó István Cserkészcsoport Széki lakodalmasa következett, melyben több generáció is felvonult. Ahogyan a konferansz fo-

galmazott: „A cserkészet elsősorban nevelési intézmény, ahol a fiatalokat egészséges testi, szellemi és jellembeli életfelfogásra nevelik. 1970-óta fogadja a magyarságuk iránt érdeklődő gyer-

mekeket. Azóta több száz gyermek volt már a tagja. És addig fog emberibb embert, magyarabb magyart nevelni, amíg erre a magyar szülőknek és gyerekeknek szükségük van.” A Cserkészek mellett megemlítették a Hétvégi Magyar Iskola érdemeit is, ahol önkéntes tanárok minden 2. hétvégén tanítják a gyerekeket a magyar nyelv és kultúra alapjaira.

A műsort a stuttgarti Csöbörccök néptánc együttes dél-alföldi koreográfója zárta.

A megnyitót és a hivatalos programot a két helyszínen zajló mulatság követte. A nagyteremben a Partiumból érkező, szatmárnémeti 4EVER zenekar szórakoztatott, magyar könnyűzenei slágereket, keringőt, „csárdást” muzsikálva, a már említett kisebb térben pedig a salgótarjáni Dűvő együttes négy népzene-sze biztosította a hagyományos műfaj kedvelőinek jó kedvét. Igazi táncház kerekedett itt, húztak kalotaszegi, mezősegi, dél-alföldi táncrendet és a szervezők azokra is gondoltak, akik itt kaptak indítást ezen táncok elsajátítására, hiszen egy kisebb körben tánctanítás folyt. A nagytermi szünetekkor hatalmas, – a táncolók látványában gyönyörködő – tömeg gyűlt itt össze.

Csikós Walzer

S ejtessék szó a báli ételekről is: válsztható volt – több más mellett Gulyás és Bécsi szelet, de a legnépszerűbbek a sütemények voltak talán azért is, mert ezeket a klasszikus magyar édességeket itt, németföldön – más alkalommal nem igen lehet kóstolgatni. A szervezők s valamennyiünk nagy meglepetésére (sokak bosszúságára) a sütemény – így a Krémes, a Dobos torta, a Gesztenye-torta – készlet 21 órára kimerült! Ehhez tudnunk kell, hogy a németországi étkezési hagyomány szerint a tortát és egyéb nyalánkságokat a délutáni kávé mellé fogyasztják, ezért

A pécsi delegáció köszöntője

is volt különös, hogy a 400 darab édesség alig 2 óra alatt elfogyott.

S az idő is hirtelen elszaladt. A mulatság hajnali három óráig tartott, lezárásaként előbb a magyar, majd a Székely Himnuszt énekelve búcsúzott a bálozó magyarság.

S végezetül hadd idézzem dr. Tempfli Imre atya, a Stuttgarti magyar Katolikus Egyházközség vezető lelkipásztorának a bálon elhangzott, köszöntő szavait: „Mindennapi életünk látszólag nem egyéb, mint az anyagiakért való futkosás, stressz, aggodalom. Arcunkról lassan eltűnik a mosoly. Alig van időnk a házastársra, a gyerekekre, a barátokra, az öröme. Isten azonban azt szeretné, ha egészen boldogok lennénk és ezekről sem feledkeznénk meg. Miért rendez tehát egy egyházközség bált? Hogy az örömről, a szórakozásról, a kikapcsolódásról,

a lelki feltöltődésről se feledkezzünk meg. Itt letehetjük a mindennapi gondokat! Itt örvendhetünk egymásnak és rámosolyoghatunk egymásra! Itt ismét fölleveníthetjük a régi megkoptott vagy megszakadt kapcsolatokat. Egy egyházközség – általában egy közösség! – akkor a legerősebb, a legkiszárgzóbb, ha tagjai együtt imádkoznak, dolgoznak – és ünnepelnek!”

Asztali nótázgatás

Dél-alföldi táncok Csöbörccök módra

PÁLYÁZATI AJÁNLÓ

Fiatalok a világban: Együttműködés az Európai Unióval nem szomszédos országokkal

Kiíró: Európai Bizottság

Beadási határidő: 2010. május 17.

Pályázatot hirdet az Európai Bizottság a Fiatalok Lendületben Program keretében olyan projektek támogatására, amelyek az ifjúságpolitika területén ösztönzik az együttműködést a programban részt vevő országok és az Európai Unióval nem szomszédos partnerországok között. A Fiatalok a világban: Együttműködés az Európai Unióval nem szomszédos országokkal címmel, EACEA/11/10 számmal meghirdetett pályázaton előnyt élveznek azok a projektek, amelyek tükrözik a Fiatalok Lendületben Program prioritásait, például a kulturális sokszínűséget. A támogatásra szánt keretösszeg 2,6 millió euró.

Bővebb információ: EACEA, Európai Bizottság; Avenue du Bourget 1, 1140 Brussel, Belgium I: www.eurodesk.hu/flp, www.mobilitas.hu/flp/hirek/2179; <http://europa.eu>

Uniós pályázat az önkéntesség elterjesztésére TÁMOP-5.5.2/10/4

Kiíró: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Beadási határidő: 2010. június 18.

Megjelent a TÁMOP 5.5.2./10/4 jelű, „Az önkéntesség elterjesztése” című pályázati kiírás. Az önkéntes tevékenység országos lefedettségét biztosító megyei önkéntes centrumok kialakítására, működtetésére, valamint az ehhez kapcsolódó szakmai programok megvalósítására jelent meg összesen több mint 200 millió forintos keretösszegű európai uniós pályázat az ország nyolc megyéjében.

A pályázat keretében Bács-Kiskun, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Tolna és Vas megyében önkéntes tevékenységet segítő megyei, koordináló centrumok létrehozására, működtetésére, szakmai programok megvalósítására, így többek között az önkéntes tevékenységet támogató honlap létrehozására és fejlesztésére, az önkéntesség népszerűsítését szolgáló fórumokon, konferenciákon való megjelenésre, megyei szintű roadshow-k, tájékoztató rendezvények, konferenciák megszervezésére, lebonyolítására, a helyi médiában való megjelenésre, az önkéntesség elterjesztését szolgáló megyei szintű kiadványok megjelentetésére, fogadószervezetek felkutatására, önkéntesek toborzására és közvetítésére, az informális önkéntesség ösztönzésére, fogadószervezetek felkészítésére, kapacitásbővítésére és szemléletformálására igényelhető európai uniós támogatás.

A konstrukció keretében önállóan vagy konzorciumvezetőként Bács-Kiskun, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Tolna és Vas megyében székhellyel rendelkező egyesületek és alapítványok, illetve konzorciumi partnerként egyesületek, alapítványok, közhasznú nonprofit gazdasági társaságok és szociális szervezetek nyújthatnak be pályázatot. A pályázók körét részletesen a pályázati útmutató tartalmazza. A konstruk-

ció keretében elnyerhető vissza nem térítendő támogatás 22 millió és 27 millió forint között lehet. A támogatás mértéke a projekt összes elszámolható költségének a 100 százaléka.

További információ: www.nfu.hu

A kábítószer-probléma kezelését elősegítő ellátási kapacitások fejlesztése KAB-EL-10-SZ

Kiíró: Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Beadási határidő: 2010. május 3.

Téma: Kábítószer, függőség

Pályázók köre: Bp. Főváros Önkormányzata, Helyi kisebbségi/nemzetiségi önkormányzat, Települési önkormányzat, Megyei önkormányzat, Kerületi önkormányzat, Önkormányzati fenntartású intézmény, Társadalmi szervezet (egyesület, szövetség, stb.), Köztestület (pl. MTA, ORTT), Alapítvány, Közalapítvány, Egyház, egyházi szervezet (pl. parókia), Egyházi fenntartású intézmény, Közhasznú társaság (Kht.), Nonprofit korlátolt felelősségű társaság, Nonprofit betéti társaság

További információ: www.esf.hu

Házi segítségnyújtás fejlesztése TÁMOP-5.4.3-10/1 KMR

Kiíró: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Beadási határidő: 2010. június 30.

Alapvető cél és háttér információ

A konstrukció célja a házi segítségnyújtó szolgáltatások fejlesztése az ápolási díjban részesülő személyek rész munkaidős foglalkoztatása által.

Indokoltság: néhány – az elmúlt években végzett felmérésekből származó – adat is alátámasztja azt, hogy folyamatosan emelkedik az önmagukat saját otthonukban segítség nélkül ellátni tudó személyek száma, és ezzel együtt folyamatosan növekszik az otthoni ellátás iránti igény is.

– 100 munkaképes korú személyre 2001-ben 48, 2021-ben 68 időskorú jut, az átlagos életéveink 13%-át betegen éljük le, és minden ötödik ember tartósan beteg, vagy fogyatékos;

– A 60 éven felüli lakosság - az életkor előrehaladtával - egyre nagyobb arányban szorul valamilyen szintű segísre (pl. bevásárlás, takarítás). 70 éven felül már 7% az aránya, akik a mindennapi tevékenység valamelyik elemét (tisztálkodás, étkezés) nem tudják önállóan ellátni. Ezen népesség fele otthonában teljes, vagy

részleges segísrel ellátható. Legnehezebben megoldható feladat az önellátásra képtelen betegek felügyelete, annak biztosítása, hogy valaki folyamatosan legyen mellette. A felmérések alapján az ellátási szükséglet mintegy 30%-a szakképzett ápolószemélyzetet igényel, 70%-a gondozó illetve „laikus” segísrel megoldható.

– A hozzátartozójuk gondozását végzők közül sokak számára a munkavállalás elsődleges feltétele lenne a házi gondozás igénybevételenek a lehetséges elsősorban nappal, de éjszaka és hétvégén is.

– Egy 2002-es KSH kutatás szerint az otthoni személyi szolgáltatást igénylők kb. egyharmada tudna fizetni – első-sorban kedvezményes térítési díjat – e szolgáltatásokért, kétharmada még azt sem.

A szociális ellátások szempontjából az otthoni ellátás egyik szegmense a házi segítségnyújtó szolgálatok (mint szociális alapellátás) működése, a másik pedig a tartósan beteg, súlyosan fogyatékos hozzátartozójukat ápolási díj folyósítása mellett ápolók köre, akik a jelen szabályozás szerint pénzügyi szociális ellátásban részesülnek, feladatukat (ápolási-gondozási) szakmai ismeretek hiányában végzik.

További információ: www.nfu.hu

Hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációját segítő programok támogatására TAMOP-5.3.3-10/1 (KMR)

Kiíró: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Beadási határidő: 2010. június 30.

A hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának, illetve a foglalkoztatásának elősegítésére, valamint önálló lakhatásuk elérésére és fenntartására jelent meg európai uniós pályázat a számukra szolgáltatást nyújtó szervezeteknek.

A konstrukció keretében többek között a foglalkoztatás és lakhatás elérése és megtartása érdekében, a hajléktalanok bevonásával egyéni, csoportos és közösségi szociális munkaformák alkalmazására, valamint az önálló lakhatás támogatására igényelhető uniós támogatás.

A konstrukció keretében a hajléktalan emberek számára szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó, 2008. január 1. előtt alapított szervezetek – helyi önkormányzatok, ezek intézmény-fenntartó társulásai, az általuk felügyelt költségvetési szervek, többcélú kistérségi társulások, egyházi szervezetek és non-profit szervezetek nyújthatnak be pályázatot – utóbbiak abban az esetben, ha az alapszabályzatukban szerepel a hajléktalan emberek számára szociális és/vagy gyermekvédelmi, gyermekjóléti szolgáltatásnyújtás.

Az igényelhető támogatás összege mind a konvergencia régiók, mind pedig a Közép-magyarországi régió tekintetében 21 millió és 210 millió Ft között lehet.

A pályázatok benyújtására 2010. április 1. és 2010. június 30. között van lehetőség.

További információ: www.nfu.hu

CivilJutub.hu Civil Videómeosztó környezettudatos videó-pályázat

Kiíró: Dorogi Környezetvédelmi Egyesület

Beadási határidő: 2010. április 30.

A CivilJutub.hu civil szervezeti videómeosztó (www.civiljutub.hu; működtetik: *Dorogi Környezetvédelmi Egyesület* és *CivilFilm Egyesület*) **VIDÉO-PÁLYÁZATOT** hirdet.

Pályázni 2010. január 1. és április 30. között készült környezettudatos formáló videókkal lehet.

Pályázhatnak: magyarországi székhelyű civil szervezetek - közül - az egyesületek, alapítványok (illetve azok munkatársai, tagjai, önkéntesei); oktatási intézmények (óvoda, általános

iskola, középiskola, felsőoktatási intézmény) osztályai, csoportjai; magyar állampolgárok – HA olyan videót készítenek, amely valamely alapítvány, egyesület környezetvédelmi tudatosságot formáló tevékenységét (annak egy részletét, egy konkrét programját stb.) mutatja be.

A pályázat tematikája: A pályázatra olyan videókat várunk, amelyek témájukban, üzenetükben a környezettudatosság, a környezettudatos szemlélet, életmód, magatartás erősítésére irányulnak.

Környezettudatosság-formáló videó tematikailag lehet: éghajlatváltozás; környezet-egészségügy és élelmiszerbiztonság; városi környezetminőség; fenntartható fogyasztási szokások; biológiai sokféleség és tájvédelem; vidéki környezetminőség; terület- és földhasználat; vizeink védelme és fenntartható használata; hulladékgazdálkodás; környezetbiztonság témákban készült videók.

További információ: <http://www.civiljutub.info>

Az év támogatottja 2010

Kiíró: Tesco-Global Áruházak Zrt.

Beadási határidő: 2010. május 3. 16.00

A pályázat célja: Hátrányos helyzetű társadalmi csoport(ok) életminőségének javítását és/vagy társadalmi integrációját támogató programok megvalósítása. A kiíró egy nyertes pályázó számára biztosítja a teljes támogatási összeget. A támogatást egy konkrét, már létező, működő program, vagy a jelen pályázathoz igazodva kialakított és ennek keretében új kezdeményezésként megvalósítandó programhoz nyújtja.

Igényelhető támogatás: A támogatás vissza nem térítendő pénzügyi támogatás, melynek folyósítása a szerződéskötést követően, két egyenlő részletben történik.

A Tesco a pályázat nyertesére nyújtja a támogatást. A pályázatok értékelését a Tesco végzi. A pályázatnak egy nyertes lehet.

A nyertes pályázó köteles:

- a programját 2010. július 1. és 2011. június 30. között megvalósítani;
- a program megvalósítása közben a Tesco-t rendszeres időközönként, legalább kéthavonta írásban tájékoztatni a program előrehaladásáról, az eredeti tervekhez képesti eltérésekről, az esetlegesen felmerülő problémákról, és az ezek megoldására kidolgozott javaslatokról;
- a program lezárását követően a programról írásbeli értékelést készíteni, amelyben beszámol a program eredményeiről;
- a program lezárását követően személyes értékelő megbeszélésen részt venni a Tesco képviselőivel;
- elősegíteni és aktívan közreműködni a Tesco programmal kapcsolatos kommunikációjában.

Pályázók: Kizárólag országos kapcsolatrendszerrel rendelkező, 2008. január 1. előtt bejegyzett, és azóta folyamatosan, a hatályos jogszabályoknak megfelelően működő, kiemelten közhasznú szervezetek, egyesületek, alapítványok pályázatait várjuk.

További információ: www.tesco.hu

Megyesi Schwartz Éva

Rajzolás jobb agyféltekével – Tanuljon meg rajzolni 4 nap alatt!

Bizonyára sokan hallottak már ehhez hasonló szlogeneket. Hihetetlen? Igen, elsőre valóban annak tűnik. Hogyan tudnék 4 nap alatt megtanulni rajzolni, mikor még a jó öreg „pont, pont, vesszőcske” megalkotása is komoly gondot jelent? Sokan úgy érzik: „erre én képtelen vagyok, nem tudok rajzolni és kész, pedig mennyire szeretnék!” Ez a legegyszerűbb megoldás. Letenni a ceruzát és legyinteni az egészre, „nekem nincs megfelelő kézügyességem.”

Pedig a titok a jobb agyféltekénk tudatos használatában rejlik, abban, ahogyan látjuk a világot. A rajzolás ugyanis elsősorban nem a kézügyességen múlik, hanem a látásmódon. A módszert tehát bárki elsajátíthatja, nem szükséges hozzá semmiféle speciális előképzettség.

A jobb és a bal oldali agyfélteke eltérő szerepet játszik az észlelés, a viselkedés, a megismerés és az érzelmi élet vonatkozásában. Alapvetően a bal agyfélteke egyes területei felelősek a beszéd, a beszédértés, a hangfelismerés, az írás-olvasás, stb. funkcióiért, míg a jobb oldali féltekében találhatóak a térleképezés, a szín-, arc- és alakfelismerés, a hangképzés és -felismerés és a tudatos figyelem agyi területei.

Agyunk ezen része irányítja érzelmeinket, képzelőerőnket. Nem a részletekre koncentrálnál, egészben szemléli a világot. A háromdimenziós tér rajzban való megjelenítésének képessége elsősorban a jobb agyféltekéhez kötött.

Nincs más dolgunk tehát, mint „kikapcsolni” a jó öreg bal agyféltekét és engedni kibontakozni a jobbot.

Mindennek elsajátítására most **Pécs**ett is lehetőség nyílik **június 24 és 27 között**. Különleges gyakorlatokon, feladatokon keresztül sajátíthat el egy az Ön számára eddig ismer-

Első nap

Negyedik nap

retlen látásmódot. Garantáltan megtanulja papírra vetni a látott dolgokat saját, egyéni stílusában. A 4 napos intenzív tanfolyamra 15 és 105 éves kor között bárki jelentkezhet, aki úgy érzi, szeretne megtapasztalni valami újat, és megtanulni „látni”.

Bárki számára egyszerűen kivitelezhető gyakorlatokon keresztül a „pont - pont vesszőcskétől” egészen a portré rajzolásig jutnak el a résztvevők.

A tanfolyamot a FAT által akkreditált Intézmény indítja. A költségek a szakképzési hozzájárulás terhére is elszámolhatók.

Jelentkezni név, telefonszám és e-mail cím megadásával az alábbi elérhetőségeken lehet:

Kalász Anna
30/ 254-56-80
katalin.kalasz@skc.hu

Tegyen egy próbát és váljon Ön is művésszé!

A **CIVIL KORZÓ** előfizethető az alábbi megrendelő visszaküldésével (Nevelők Háza Egyesület, 7624 Pécs, Szent István tér 17.)

és a díj befizetésével (átutalással a 11731001-20201519 számlaszámra, csekken, vagy személyesen. Igény esetén csekket küldünk.

Az előfizetési díj 1250 Ft/év (10 szám).

MEGRENDELŐ

Számlázási cím

Megrendelő neve: .....

Irányítószám: ..... Település: .....

Utca, házszám: .....

Telefon: ..... Fax: ..... Email: .....

Postázási cím (ha más mint a számlázási cím)

Megrendelő neve: .....

Irányítószám: ..... Település: .....

Utca, házszám: .....

Telefon: ..... Fax: ..... Email: .....

Dátum: .....

Megrendelő aláírása: .....

Dinamikus egyensúly

„Minden bizonnyal a szülőföld erős vonzásában érlelődött Stein Annában a mindenkori hazatérés állandósuló kényszere. Bár Budapesten született, ezer láthatatlan szál köti Pécshez, a múlt elfeledett, de minduntalan felbukkanó, elszakíthatatlan lelki szövvénye. Kétszer hagyta cserben az őt környező világ, előbb kivaszította, majd elszakadásra készítette. Párizsba települt át, ott kezdett új életet, ott lelt megnyugvásra. Itthon hagyva mindent, ami addigi életében e tájhoz, az itteni világhoz kötötte, de nem elfeledve, nem is beletörődve, nem is elátkozva, hanem erőt merítve belőle, újból talpra állva, elindulva az önmegvalósulás, a felnőtté válás útján. Kialakult benne egy kettős identitás, helytállás a jelenben és hűség a múltban rejlő értékek iránt. Sikeres festő lett Párizsban, kitágult előtte szinte az egész világ, de őseitől a génjeiben öröklött talentumot mindig is hangsúlyozta, hozzátéve a maga tehetségét, szorgalmát, kitartását. Gyermekkorát nagyrészt Pécsen töltötte, története gyökerei itt rejlenek, anyja családja hosszú generációkon keresztül e város értékteremtő lakója volt. Így ha hazalátogat, a város utcáin sétálva elfogja a borzongás, az időrétegek egymásra rakódásának szédülete. Így értelmezte 1978-as pécsi kiállításának kapcsán mindazon nosztalgikus érzelmeket, melyek feltolulnak benne a múlt kútjának víztükrén a hulló kő által felborzolt gyűrűző víztükröt láttán. 1986-ban a Nemzeti Galériában állított ki, majd kisebb galériákban és 2010-ben ismét Pécsen, a Gebauer Galériában. Amikor e kiállítás ötlete felmerült és a pécsi felkérés megérkezett hozzá Párizsba, újabb igazolást nyert az a hipotézis, hogy a párhuzamosok valahol a végtelenben találkoznak. A Civil Közösségek Háza, ahol e kiállításra sor kerül, családjának, a jánosi Engeleknek volt az otthona korábban. Hát ilyen kicsi a világ, tág és olykor emberleptékű. Nehéz helyzetben van e sorok írója, akinek képekről, szobrokról kellene most szólnia, kedvet csinálva a látogatóknak, értelmezve a látottakat. Nem teszem, mert a kép, a szobor

jelenlévése, szuggesztivitása a reprodukciókból nem olvasható ki. Természetesen van tapasztalati képem Stein Anna festéséről, pécsi kiállítása alkalmából kértem tőle, adott is két képet a pécsi Modern Magyar

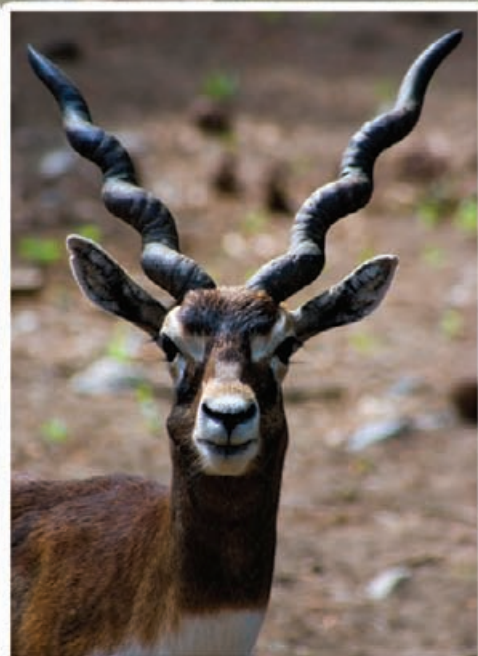
Képtár nemzetközi gyűjteményét gazdagítva. Ismerve a művész impulzív személyiségét, emlékezve közvetlen képi élményekre, akár a Pécsen, akár a Budapest, akár a párizsi műtermében látottakra, olyannyira a művész sajátjának érzem művészetét, olyannyira belőle fakadónak, hogy az a robbanásszerű, expresszív feszültség, amit művei magukból árasztanak, maga az ember, maga az élő valóság, maga Stein Anna. Ezzel a rendhagyó ismertetővel szeretném felkelteni az érdeklődést, bízva abban, hogy hogy minél többen találkoznak az ő varázsos művészetével.”

Romváry Ferenc

STEIN ANNA festő- és szobrászművész kiállítása a Civil Közösségek Háza Gebauer Galériájában, megtekinthető 2010. április 23-tól május 19-ig, hétköznaponként 9-19 óráig
A kiállított alkotások megvásárolhatók a helyszínen.
Támogatója: a Párizsi Magyar Intézet

Zootábor 2010

PÉCSI ZOO

Idén is vár a Pécsi Állatkert!

Ha szereted az állatokat, kíváncsi vagy, hogyan működik az állatkert, akkor itt a helyed.

Jó barátokra és szép élményekre tehetsz szert nálunk.

2010. június 21- augusztus 6. heti turnusokban.

72/532-151

www.pecszoo.hu